

MILJØRETTET HELSEVERN IKS

**Interkommunalt selskap for
Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Nordre Land, Søndre Land, Gran og Lunner**

Miljørettet helsevern er en lovpålagt tjeneste i henhold til lov om folkehelsearbeid, kapittel 3, Miljørettet helsevern. Kommunens ansvar for folkehelse er hjemlet i kapittel 2 i folkehelseloven.

Miljørettet helsevern IKS vurderer forhold som kan medføre helsefare eller helsemessig ulempe utover det som normalt kan aksepteres fra en eller flere miljøfaktorer. Utgangspunkt for vurderingene er lover og forskrifter gitt etter helselovgivningen.

ÅRSRAPPORT 2025

Postadresse

Miljørettet helsevern IKS
C/O Mustad Næringspark
Postboks 41
2801 GJØVIK

Besøksadresse

Miljørettet helsevern IKS
Mustad næringspark
Raufossvegen 40
2821 Gjøvik

E-post

post@mrhv.no
Hjemmeside
<http://mrhv.no>

Telefon

+47 61 13 42 90
Foretaksregisteret
976 112 555

Innhold

1.0 Sammendrag	3
2.0 Presentasjon av organisasjonen	4
2.1 Driftsform	4
2.2 Fordeling mellom kommunene	4
2.3 Ansatte	4
2.4 Faglig samarbeid.....	5
3.0 Arbeidsoppgaver/regelverk.....	6
3.1 Arbeidsoppgaver	6
3.2 Lover og forskrifter	7
3.3 Underlagsdokumenter	7
4.0 Oversikt/gjennomgang av utførte arbeidsoppgaver	8
4.1 Skoler og barnehager	8
4.2 Tilsynskampanjer.....	8
4.2.1 Tilsyn med radon i utleieboliger (nasjonal tilsynskampanje).....	8
4.2.2 Tilsyn med sykehjem – rutiner for forebygging av legionella og belysning	9
4.2.3 Tilsyn med campingplasser – rutiner for forebygging av legionella.....	9
4.3 Andre arbeidsoppgaver	10
4.3.1 Radon.....	10
4.3.2 Inneklima	10
4.3.3 Asylmottak.....	10
4.3.4 Salongvirksomheter (tatovører, frisører, hudpleie, fotpleie, solarier m.m.)	10
4.3.5 Badeanlegg, badstuer og lignende	11
4.3.6 Badevanns-/ vassdragsovervåkning	11
4.3.7 Støy og luftforurensing.....	11
4.3.8 Drikkevann, forurensing og skadedyr.....	11
4.3.9 Helse i plan	12
4.4 Samarbeid.....	12
4.4.1 Samarbeid med Mattilsynet	12
4.4.2 Folkehelseforum Gjøvikregionen, Gran og Lunner	12
4.4.3 Kurs og faglige nettverk.....	12
5.0 Informasjon til eierkommunene.....	13
5.1 Informasjon om virksomheten	13

1.0 Sammendrag

Det interkommunale selskapet Miljørettet helsevern IKS (MRHV IKS) utfører lovpålagte oppgaver innen miljørettet helsevern og folkehelse i Gjøvik, Østre og Vestre Toten, Nordre og Søndre Land, Gran og Lunner kommune. Virksomheten har lokaler i Mustad Næringspark på Gjøvik.

Selskapet har fem årsverk og er underlagt lokal politisk styring med representantskap og styre, og selskapsavtalen er oppdatert etter endringer i lov om interkommunale selskaper fra 01.01.2024. Regnskap, lønnsutbetalinger osv. gjøres av økonomiseksjonen i Gjøvik kommune. Netto driftsutgifter fordeles mellom deltakerkommunene etter innbyggertall. Driftsbudsjettet for 2025 hadde en bruttoramme på NOK 7 095 000,- og en netto ramme på NOK 5 911 000,-.

Kommuneoverlegene har det faglige ansvaret og vedtaksmyndigheten etter regelverket. Det er regelmessige møter med kommuneoverlegene. Kommuneoverlegene har interkommunal stedfortrederavtale innen miljørettet helsevern og smittevern ved fravær. Det er utarbeidet beredskapsplan for miljørettet helsevern. Fagrådet gir også felles uttalelser til høringer om lovendringer og aktuelle saker. I 2025 ble det gitt uttalelse til fem aktuelle høringer.

Samarbeid med ulike etater og virksomhetsområder i kommunene er viktig for å ivareta helsehensynet i ulike saker. Oppgavene prioriteres etter risiko, henvendelser og klager. Tilsyn og råd/veiledning rettet mot barnehager og skoler har stort fokus. Parallelt foregår saksbehandling av henvendelser om bl.a. endringer og nye virksomheter og oppfølging av pågående saker. Skoler og barnehager som ikke er godkjent eller har avvik etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger prioriteres. Vi har hatt fokus på å følge opp pågående saker.

Vi har deltatt i en nasjonal tilsynskampanje med radon i utleieboliger i fire av våre kommuner, og vi har gjennomført egne tilsynskampanjer rettet mot sykehjem og campingplasser. Målet for kampanjene er at tilsynet skal bidra til forbedret etterlevelse av regelverket. I regionen deltok i kampanjene rettet mot sykehjem og campingplasser. Det ble ført tilsyn med forebygging av legionella og belysning i sykehjemmene og forebygging av legionella ved campingplassene. Alle sju medlemskommunene deltok i disse.

Tilsyn ved badeanlegg prioriteres utfra risiko og ved oppstart og endring. Det er også etablert flere badstuer i regionen som har meldeplikt og som har vært gjenstand for oppfølging. Det er foretatt prøveuttak ved de mest brukte badeplassene i løpet av sommeren. Generelt er badevannskvaliteten god.

MRHV har gitt flere uttalelser til reguleringsplaner og andre plansaker. Det har vært klager og henvendelser vedr. bl.a. støy. Noen saker har krevd omfattende saksbehandling, mens det i andre tilfeller har vært tilstrekkelig med råd og veiledning. Det er gjennomført oppfølging og tilsyn ved nye og eksisterende salongvirksomheter.

I regi av Miljørettet helsevern IKS er det en tverrfaglig koordineringsgruppe for arbeid med folkehelseoversikter og utveksling av erfaringer (Folkehelseforum for Gjøvikregionen, Gran og Lunner). Miljørettet helsevern foretar den årlige oppdateringen av statistikkgrunnlaget for folkehelseoversiktene i kommunene. I samarbeid med og med økonomisk støtte fra Innlandet fylkeskommune ble det arrangert en vellykket fagdag den 02.10.2025 hvor temaet var «Innenfor i Innlandet».

MRHV holder seg faglig oppdatert ved å delta på aktuelle kurs og i faglige nettverk. MRHV har fokus på informasjon til eierkommunene og samarbeid med andre etater for å følge opp ulike saker.

2.0 Presentasjon av organisasjonen

2.1 Driftsform

Miljørettet helsevern IKS er et interkommunalt selskap som utfører tilsyn og forvaltningsoppgaver i forbindelse med forebyggende helsearbeid etter folkehelse-loven, smittevernloven, tobakksskadeloven og strålevernloven med tilhørende forskrifter.

Selskapet har lokaler i Mustad Næringspark AS (inngikk ti års leiekontrakt 01.12.2020 med O. Mustad og Søn Eiendom AS om leie av lokaler (161 m²) i bygg 114, gnr. 66 bnr. 14.)

Selskapet driftes iht. lov om interkommunale selskaper. Selskapet er underlagt lokal politisk styring via et eget representantskap og styre. IKS-et var 20 år i 2024. Selskapet er registrert i Brønnøysundregistrene med organisasjonsnummer 976 112 555.

Selskapet skal ha et styre på åtte medlemmer med varamedlemmer som velges av representantskapet etter forslag fra eierkommunene (sju styremedlemmer – ett medlem fra hver kommune) og de ansatte (ett styremedlem). Styrets medlemmer og varamedlemmer oppnevnes for fire år om gangen (følger valgperioden). Styret velger selv leder og nestleder. Det ble valgt nytt styre og representantskap med funksjon fra 2024. Endringer i lov om interkommunale selskaper gjelder fra 01.01.2024 og selskapsavtalen er endret iht. dette.

Økonomiseksjonen i Gjøvik kommune er selskapets regnskapsfører og foretar innkreving av utestående fordringer, lønnsutbetalinger, samt skattetrekk, trekk av feriepenger, pensjonspremie mv., samt alle utbetalinger etter anvisning fra selskapets daglige leder. Selskapets revisor er Innlandet Revisjon IKS.

Netto driftsutgifter fordeles mellom kommunene Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Gran og Lunner etter folketall. Overføringer fra kommunene var til sammen kr 5 711 000.

2.2 Fordeling mellom kommunene

Ifølge selskapsavtalen skal nettoutgiftene fordeles mellom eierkommunene etter en fordelingsnøkkel iht. selskapsavtalen.

Tabell 1. Fordeling mellom kommunene.

	Gjøvik	Ø. Toten	V. Toten	N. Land	S. Land	Gran	Lunner	Totalt
Eierandel	32,6	15,8	14,2	7,2	6,0	14,6	9,6	100%
kostnad	1861786	902338	801962	411192	342660	883806	548256	5711000

Driftsbudsjettet for 2025 hadde en bruttoramme på NOK 7 095 000,- og en netto ramme på NOK 5 911 000,-.

I 2025 ble det budsjettert med å benytte kr. 1 100 000,- av selskapets disposisjonsfond for holde utgiftene til kommunene så lave som mulig, hvorav kr. 500 000 var lønnsmidler for vikar overført fra 2024. Disposisjonsfondet var ved utgangen av 2025 på kr. 2 067 176,-

2.3 Ansatte

Selskapet har fem stillingshjemler som utgjør fem årsverk, fordelt på fem fast ansatte. Det er faste kontaktpersoner for kommunene, samtidig som oppgaver og prosjekter skal løses i fellesskap.

Tabell 2. Oversikt over ansatte i 2025

Navn	Stillingsbetegnelse	Stillingsbrøk	Kommune
Randi Haugen	Daglig leder	100 %	
Ingunn Sandvik	Seniorrådgiver	100 %	Vestre Toten og Søndre Land
Hanne Solheim	Seniorrådgiver	100 %	Nordre Land, Østre Toten (Gjøvik)
Tore Martin Stensberg	Rådgiver	100 %	Gran og Lunner
Morten Gjerdingen	Rådgiver	100 % (vikar fra 1.9.24, fast stilling fra 1.9.25)	Gjøvik
Siren Rossemyr	Rådgiver	100 % (sluttet 25.6.25)	Permisjon
Vikarer/ekstra			
Eli Therese Solberg	Rådgiver	Vikar 100 % fra 1.9.25	
Anne Mari Røsting Strand	Rådgiver (arbeidstrening)	Fra mai 2025	

2.4 Faglig samarbeid

Det faglige ansvaret ligger hos kommuneoverlegen i den enkelte deltakerkommunen. De har alle delegert myndighet fra kommunestyrene i tillegg til den myndighet som er gitt direkte gjennom lovverket. Den samfunnsmedisinske kompetansen i selskapet ivaretas av kommuneoverlegene fra eierkommunene etter andel i selskapet.

Det er regelmessige møter mellom kommuneoverlegene og rådgiverne ved Miljørettet helsevern IKS (fagrådet for miljørettet helsevern). De faste møtene består av korte møter på teams hver 14. dag og lengre fysiske møter ca. tre ganger i halvåret. Det arrangeres også undervisning med innføring i samfunnsmedisin og miljørettet helsevern som er obligatorisk for LIS1 leger to ganger i året.

På fagrådsmøtene planlegges, koordineres og samordnes arbeidet til rådgiverne i det interkommunale selskapet. Felles oppgaver for kommuneoverlegene/selskapet gjennomgås, samt drøfting av enkeltsaker, felles uttalelser til aktuelle saker, regelverksendringer m.m.

I 2025 har Miljørettet helsevern IKS på vegne av fagrådet gitt uttalelse til:

[Forslag til endringer i tobakksskadeloven med forskrifter \(holdningsarbeid om miljøkonsekvenser, videreføring av forbudet mot e-sigaretter, høyere straffnivå mv.\)](#)

[Forslag til ny forskrift om forbud mot salg av energidrikk til barn under 16 år](#)

[Uteområder i skoler – anbefalinger i veilederen «Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger»](#)

[Støtteressurs for rusmiddelundervisning i grunn- og videregående skole](#)

[NOU 2025: 8 Folkehelse – verdier, kunnskap og prioritering](#)

Miljørettet helsevern IKS har egne hjemmesider (www.mrhv.no) med utfyllende informasjon om arbeidsområdene, og hvor nyheter blir lagt ut. Miljørettet helsevern IKS kan også følges på [Facebook](#) og [Instagram](#).

3.0 Arbeidsoppgaver/regelverk

3.1 Arbeidsoppgaver

Våre viktigste arbeidsoppgaver er å føre tilsyn med virksomheter og forhold som omfattes av folkehelseloven og smittevernloven med tilhørende forskrifter, ha oversikt over miljøforhold som har betydning for helsen, ha oversikt over helsetilstanden i kommunen, samt å ivareta helseaspektet i samfunnsplanleggingen.

Miljørettet helsevern IKS gir råd og veiledning, utfører befaringer og tilsyn, prøveuttak og målinger, mottar meldinger og søknader om godkjenning fra virksomheter hvor det er krav om dette og saksbehandler disse. Vi gir også uttalelser til plansaker på ulike nivå (utslippstillatelser, reguleringsplaner, byggesaker osv.), og behandler klagesaker fra innbyggerne i kommunene.

Hovedoppgaver er oppfølging av barns og elevers arbeidsmiljø i barnehager og skoler, forhold ved asylmottak og boforhold for sårbare grupper, støy og luftforurensning, vannkvalitet (badevann og drikkevann), legionella, radon og annen stråling, inneklimate, skadedyr, hygieniske forhold på offentlig tilgjengelige steder, avfallsbehandling, husdyrhold m.m., tilsyn med salongvirksomheter (frisørsalonger, tatovering, hud- og fotpleie, solarier o.l.), generelt smittevern, sosiale miljøfaktorer, ulykkesforebygging og helsehensyn i planlegging.

Miljørettet helsevern IKS deltar i ulike fora i kommunene og samarbeider med etater og virksomhetsområder for å ivareta helsehensynet i ulike saker. Det blir foretatt felles tilsyn når dette er hensiktsmessig.

De løpende oppgavene genereres ved at det tas initiativ til tilsynsbesøk basert på risikovurdering og interne tilsynsplaner jf. *Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern* (IS-2288), etter meldinger/søknader fra nye virksomheter eller virksomheter som har ønske om å endre/utvide drift, samt nasjonale fokusområder/ tilsynskampanjer. Det gjøres fortløpende risikovurderinger og prioriteringer av tilsynsoppgaver, og barnehager og skoler vil ha et stort fokus også framover.

Selskapet mottar også henvendelser og klager på støy, lukt og andre miljømessige forhold som kan påvirke helsa. Henvendelsene varierer fra klagesaker som krever omfattende saksbehandling, til spørsmål som besvares med råd og veiledning pr. telefon eller e-post.

Miljørettet helsevern IKS har utarbeidet egen beredskapsplan og foretatt risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til oppgaver og drift. Vannprøver som tas ut leveres for analyse hos Mjøslab IKS.

3.2 Lover og forskrifter

Arbeidsoppgavene utføres iht. følgende lovverk:

- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) 24. juni 2011 nr. 29
- Lov om endringer i folkehelseloven m.m. (krav til systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid, helsemessig beredskap) 20. juni 2025 nr. 69
- Lov om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven) 5. august 1994 nr. 55
- Lov om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven) 12. mai 2000 nr. 36
- Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven) 9. mars 1973 nr. 14
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) 10. februar 1967, nr. 00
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) 19. mai 2006 nr. 16

og følgende forskrifter:

- Forskrift om miljørettet helsevern 25. april 2003 nr. 486
- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger 28. mars 2023 nr. 449
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann 22. desember 2016 nr. 1868 (drikkevannsforskriften)
- Forskrift om skadedyrbekjempelse 21. desember 2000 nr. 1406
- Forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. 6. mai 1998 nr. 581
- Forskrift for badeanlegg, bassengbad, badstu m.v. 13. juni 1996 nr. 592. Endringer ift. Legionella – ikrafttredelse fra 01.01.08
- Forskrift om strålevern og bruk av stråling 16. desember 2016 nr. 1659
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter 16. desember 1996 nr. 1127 (internkontrollforskriften)
- Forskrift om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av lov om folkehelsearbeid 10. oktober 1988 nr. 836
- Forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselvarer 29. januar 2025 nr. 116
- Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv. 29. januar 2025 nr. 115
- Forskrift om oversikt med folkehelsen 28. juni 2012 nr. 692

3.3 Underlagsdokumenter

Mye brukte veiledere (listen er ikke uttømmende):

- Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern (IS-2288)
- [Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#) – veileder til lov og forskrift (1. utgave publisert 30.06.2023, siste faglige endring 19 juni 2025)
- Veileder uteområder i skoler og barnehager – hvordan sikre kvalitet i utformingen? (NMBU, 2019)
- Veileder i miljørettet helsevern (IS-1104)
- Vannrapport 123 Forebygging av legionellasmitte – en veiledning (4. utgave) (ISBN 1503-2167)
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)
- Veileder for støyvurdering ved etablering av nærmiljøanlegg (IS-1693)
- Musikkianlegg og helse – veileder til arrangører og kommuner (IS-0327)
- Veileder i tilsyn med radon i skoler, barnehager og utleieboliger (IS-2409)
- Lokale retningslinjer for natur- og friluftsbarnhager i Gjøvikregionen (2009) (under revisjon i 2025)

- Drikkevann i spredt bebyggelse og på hytta (Folkehelseinstituttet)
ISBN 978-82-8082-645-9
- Skadedyrveilederen (Folkehelseinstituttet)
- Veileder til Drikkevannsforskriften (Mattilsynet, november 2021)
- Anbefalinger for praktisk inneklimatearbeid i barnehager og skoler (IS-2480)
- Anbefalte faglige normer for inneklimate. Revisjon av kunnskapsgrunnlag og normer – 2015 (Folkehelseinstituttet)
- Faktaark om støy i barnehager og skoler (MRHV IKS 02/2016)
- Veileder til forskrift om strålevern og bruk av stråling. Veileder 3. (ISSN 1503-6804) (Revidert mai 2018)
- Veileder for kommunens tilsyn med solarier (DSA)

4.0 Oversikt/gjennomgang av utførte arbeidsoppgaver

4.1 Skoler og barnehager

Selskapet utfører tilsyn og saksbehandling etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Kommuneoverlegen i den enkelte kommune er delegert vedtaks- og godkjenningsmyndighet etter forskriften.

Miljørettet helsevern IKS gir uttalelse til planer når det er endringer/ utvidelse av eksisterende eller nye barnehager og skoler, helst så tidlig som mulig i planprosessen. Når bygget er ferdig, sendes søknad om godkjenning (eget skjema – trinn 2) og det foretas en ferdigbefaring. Gitt at forholdene er tilfredsstillende, gis godkjenning etter forskriften.

Arbeid med å følge opp skoler og barnehager iht. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. fortsetter kontinuerlig, og det gis veiledning knyttet til bl.a. risikovurdering, rutiner og internkontroll i virksomhetene. Det utarbeides veiledningsmaterieell som sendes ut til skoler og barnehager. I 2025 er det sendt ut oppdatert veileder for internkontroll og det er jobbet med oppdatering av veileder for naturbarnehager.

De fleste barnehagene og skolene i eierkommunene er godkjente etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, men noen mangler fortsatt godkjenning etter forskriften. Manglende godkjenning og/ eller åpne avvik innebærer at virksomheten får nærmere oppfølging fra tilsynsmyndigheten. Ved graverende forhold og fare for helseskade, kan hele eller deler av virksomheten stenges med hjemmel i Folkehelseloven.

4.2 Tilsynskampanjer

4.2.1 Tilsyn med radon i utleieboliger (nasjonal tilsynskampanje)

MRHV har i 2025 deltatt i den nasjonale tilsynskampanjen med radon i utleieboliger, initiert av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA).

Formålet med kampanjen var å kontrollere etterlevelse av kravene til radonmåling i utleieboliger og øke bevisstheten om helserisiko og regelverk.

Selve tilsynet var et dokumenttilsyn hvor vi plukket ut tilfeldige utleieenheter. I Gran kommune: 11 utleieenheter, Gjøvik Kommune: 6 utleieenheter, Østre Toten: 19 utleieenheter og i 38 utleieenheter i Nordre Land: Fortrinnsvis i områder som er mer radonutsatt enn andre. Utleiere ble kontaktet og bedt om å fremlegge dokumentasjon på gjennomførte radonmålinger og eventuelle tiltak der nivåene oversteg grenseverdiene. Der det ble avdekket manglende dokumentasjon eller behov for oppfølging, ble det gitt varsel om vedtak, vedtak om retting og veiledning om å gjøre mulige tiltak. Vi håper at tilsynene har bidratt til

økt oppmerksomhet rundt radonkravene i utleieboliger, og styrket arbeidet med å sikre et helsemessig forsvarlig innemiljø for leietakere i regionen. Tilsynskampanjen avsluttes i løpet av 2026.

4.2.2 Tilsyn med sykehjem – rutiner for forebygging av legionella og belysning.

Våren 2025 gjennomførte Miljørettet helsevern IKS en tilsynskampanje ved et utvalg sykehjem i eierkommunene. Tilsynene hadde fokus på belysning og forebygging av legionellasmitte. Eldre beboere er særlig sårbare for legionærsykdom, noe som gjør det ekstra viktig at sykehjem har gode forebyggende tiltak og rutiner som en del av sin internkontroll. Alle sykehjemmene mottok informasjon og egenvurderingsskjema som de ble bedt om å svare ut og returnere til oss. Totalt omfattet kampanjen 16 sykehjem – 13 kommunale og 3 private. Ni av disse ble plukket ut for tilsyn fordelt i alle kommunene. Antall beboere på sykehjemmene som fikk tilsyn varierte fra 20 til 110. Tilsynene ble gjennomført i perioden mars til april 2025. Det ble til sammen avdekket 4 avvik og gitt 15 anmerkninger.

Lysforholdene ved de besøkte sykehjemmene var gjennomgående gode. Nyere bygg var utstyrt med LED-belysning, mens sykehjem med eldre bygningsmasse var i ulik grad i gang med å oppgradere til LED-baserte løsninger. Fire av ni sykehjem fikk avvik knyttet til mangelfulle risikovurderinger og rutiner for forebygging av vekst og spredning av legionella. Flere av sykehjemmene manglet klare rutiner for hva som skal gjøres ved mistanke om forekomst av legionellasmitte.

Miljørettet helsevern fører ikke regelmessig tilsyn med sykehjem, men erfaringene fra denne tilsynskampanjen viser at det kan være aktuelt å gjennomføre tilsvarende kampanjer ved flere sykehjem fremover.

4.2.3 Tilsyn med campingplasser – rutiner for forebygging av legionella.

Sommeren 2025 gjennomførte Miljørettet helsevern IKS en tilsynskampanje rettet mot campingplasser med helårsdrift. Formålet med tilsynene var å undersøke om campingplassene har tilfredsstillende rutiner for å hindre vekst og spredning av legionella i sanitæranleggene.

I mai 2025 mottok alle campingplassene et informasjonsbrev og et egenvurderingsskjema, med en svarfrist på tre uker. Hensikten var å informere om kravene i forskrift om miljørettet helsevern, samt å gjøre oppmerksom på at virksomheten kunne bli valgt ut for tilsyn. Kampanjen omfattet totalt åtte campingplasser og fem av disse ble valgt ut for tilsyn.

Flertallet av campingplassene vi besøkte fikk avvik knyttet til manglende eller utilstrekkelig risikovurdering og forebyggende rutiner for legionellakontroll. Dette viser at det eksisterer et informasjonsbehov om risiko for legionella ved campingplasser. Vi erfarer at tilsyn er et viktig verktøy for å øke bevisstheten og kunnskapen om legionellarisiko, samt plikten til å gjennomføre nødvendige forebyggende tiltak.

Det blir gitt generelle råd og informasjon om legionellaforebygging ved henvendelser direkte og ved tilsyn. Alle oppfordres til å gjennomføre en risikovurdering av sine anlegg og iverksette aktuelle tiltak ut fra veileder om forebygging av legionellasmitte fra

Folkehelseinstituttet. MRHV fikk via kommuneoverlegene meldinger om legionellasmitte der MRHV har bidratt med prøveuttak for å forsøke å kartlegge smittekilde.

4.3 Andre arbeidsoppgaver

4.3.1 Radon

Miljørettet helsevern mottar radonspørsmål om sannsynlig forekomst og forespørsel om målinger fra virksomheter og privatpersoner. Det ble i slutten av 2011 inngått en felles innkjøpsavtale med Eurofins Radonlab, med gunstig pris på radonmålinger for virksomheter og privatpersoner i Gjøvikregionen. Denne er videreført for Gjøvikregionen og Gran.

Det anbefales at tiltak alltid bør utføres når radonnivået i ett eller flere oppholdsrom overstiger 100 Bq/m³, og at alle bygninger bør radon måles regelmessig og alltid etter ombygninger. Det finnes useriøse aktører som tilbyr måling og/eller utbedringer for en relativt høy pris. Ofte er tilbud om vurdering og omfang av utbedringer ikke i samsvar, men overdrevet sammenlignet med målte verdier. Det er viktig at denne informasjonen når ut til publikum.

4.3.2 Inneklima

Miljørettet helsevern mottar gjennom året henvendelser vedr. inneklima, særlig i utleieboliger. Vi gir i utgangspunktet råd og veiledning, men kan også i enkelte tilfeller foreta tilsyn i utleieboliger. De som ønsker muggsoppmåling innendørs henvises til Mjøslab IKS som gjennomfører dette mot betaling.

4.3.3 Asylmottak

Asylmottak er ifølge forskrift om miljørettet helsevern et område tilsynsmyndigheten skal vie ekstra oppmerksomhet. I 2025 var det ingen asylmottak i vår region som det har vært behov for oppfølging knyttet til.

4.3.4 Salongvirksomheter (tatovører, frisører, hudpleie, fotpleie, solarier m.m.)

Ifølge forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. skal virksomheter som foretar tatovering og hulltaking godkjennes av kommunen.

Lokaler som benyttes til frisør-, hud- og fotpleie (herunder solarier), hvor det ikke er penetrering av huden, har meldeplikt etter denne forskriften. Melding skal sendes miljørettet helsevern før oppstart ved nyetablering og større ominnredninger. Meldingen registreres, og vi vurderer om det er behov for oppfølging i form av tilsyn. Det ble gjennomført tilsyn i nye salongvirksomheter hvor det er krav til godkjenning av lokalene.

Miljørettet helsevern IKS fører tilsyn med solarievirksomheter etter to forskrifter; én som regulerer selve solsengene, hvilke rør som kan benyttes og merking av lokalet (forskrift om strålevern og bruk av stråling), og én som regulerer selve lokalet mht. ventilasjon, sanitære forhold m.m. (forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v.).

Det er med jevne mellomrom landsomfattende tilsynskampanjer i regi av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) som arrangeres for kommunene; forrige gang i 2022. Antallet solarier i regionen er synkende. For å redusere risiko for hudkreft må eksponering for UV fra sol og solarium reduseres, og følges opp jevnlig.

4.3.5 Badeanlegg, badstuer og lignende

Miljørettet helsevern IKS foretar jevnlig tilsyn ved regionens 20 svømmebasseng. Dette prioriteres basert på risikovurdering, og vi følger opp hvis det er henvendelser fra publikum eller driftsansvarlig. I 2025 ble det gjennomført tilsyn ved tre basseng/ badeanlegg,

Det er krav til egenkontroll og ved avvikende badevannskvalitet eller hendelser skal virksomheten selv ha rutiner og ta ansvar for å stenge bassenget for publikum til forholdene er rettet.

Det har de siste årene kommet flere frittstående badstuer av ulik type. Disse omfattes også av miljørettet helsevern regelverket, er meldepliktige og gjenstand for oppfølging. I 2025 behandlet vi saker knyttet til fem frittstående badstuer.

4.3.6 Badevanns-/ vassdragsovervåkning

I løpet av sommeren ble det foretatt rutinekontroll av badevannet ved de mest besøkte badeplassene i kommunene. Ved Fastland friluftsbad på Gjøvik kontrolleres vannkvalitet og siktedyp ukentlig gjennom sommeren. Vannkvaliteten var god her hele sommeren.

Det ble tatt 1-2 prøveuttak ved badeplasser ved Mjøsa og andre badeplasser. Enkeltp prøver med mindre god vannkvalitet skyldes gjerne fugler og/eller dårlig sirkulasjon i vannet. Toalettforhold og hygieniske forhold ved badeplassen sjekkes også ifm. prøveuttak.

Badevannskvaliteten blir sterkt påvirket av ekstremvær og flom. Når det er flomsituasjon frarådes bading på generelt grunnlag. Dette gjelder også et døgn etter kraftig regnvær, og uavhengig av vannprøveresultater.

Det var ingen store oppblomstringer av blågrønnalger i Mjøsa, Randsfjorden eller andre kjente badeplasser i 2025. Vassdragsforbundet har en rolle for overvåkning av Mjøsa og vi utfører prøvetaking på vegne av de ved behov. Oppfølging gjøres i samråd med NIVA og kommunene hvis nødvendig. Generelle råd blir gitt til befolkningen hvis de tar kontakt og via media.

På oppdrag fra NIVA blir det tatt ut vannprøver i Lena-elva ved Skreia Travbane og Hunnselva ved utløpet til Mjøsa ca. hver 14. dag gjennom året. Prøvene analyseres kjemisk (fosfor og nitrogen) og bakteriologisk (termotolerante koliforme bakterier).

4.3.7 Støy og luftforurensing

Miljørettet helsevern har også i 2025 mottatt henvendelser om og klager på støy og annet. Mange av støysakene har vært av en spesiell karakter, og ofte er støyens karakter mer enn omfanget som er avgjørende for sjenansen. Klager må kjenne til hva som forårsaker støyen for at vi skal behandle saken. Noen støyklager krever omfattende saksbehandling.

4.3.8 Drikkevann, forurensing og skadedyr

Miljørettet helsevern IKS får henvendelser om vannkvalitet og hygieniske forhold knyttet til privat vannforsyning, og gir da informasjon og veiledning til disse, evt. i samarbeid med Mattilsynet, Mjøslab IKS, VAR eller landbruksavdelingen i kommunen. Mattilsynet har hovedansvaret for oppfølging og tilsyn med vannverk.

Miljørettet helsevern gir uttalelse iht. forskrift om miljørettet helsevern, til spredning og lagring av kloakkslam. Vi har mottatt henvendelser om rotter og andre skadedyr og har gitt veiledning i forbindelse med dette.

4.3.9 Helse i plan

Miljørettet helsevern har gitt flere uttalelser/innspill til reguleringsplaner og byggesaker for å poengtere ulike helsehensyn som bør ivaretas. Informasjon om regelverket innen miljørettet helsevern; støy- og luftforurensing, sikkerhet, stråling, utforming og tilgang på uteoppholdsarealer m.m. er vanlig å påpeke i slike uttalelser. Fokus, spesielt på støy og forurensing, vil forebygge ulemper for naboer og derfor klagesaker.

Det er nyttig å bli involvert tidlig i planprosesser, gjerne på oppstartsmøter og andre aktuelle møter. Vestre Toten kommune og Søndre Land kommune har et eget areal- og helseforum hvor kommuneoverlegen og representant fra Miljørettet helsevern deltar. Arealplan deltar i folkehelseforum i Gjøvik hvor bl.a. ulike plansaker blir tatt opp.

4.4 Samarbeid

4.4.1 Samarbeid med Mattilsynet

Det har tidligere vært faste samarbeidsmøter mellom miljørettet helsevern/kommuneoverlegene og Mattilsynet med drøfting av felles problemstillinger og vedlikehold/revidering av eksisterende samarbeidsavtaler og rutiner. Mattilsynet ble omorganisert fra 01.05.2025 og i saker tar kommuneoverlegene/ MRHV kontakt med Mattilsynet sentralt. Det er ikke avklart hvordan samarbeidsrutinene vil bli framover.

4.4.2 Folkehelseforum Gjøvikregionen, Gran og Lunner

Det er etablert en koordineringsgruppe som er tverrfaglig sammensatt hvor det utveksles erfaringer og deles ideer om folkehelseoversiktsarbeidet i kommunene. Gruppen har hatt jevnlig møter gjennom året hvor Innlandet Fylkeskommune og NTNU har deltatt, og endret navn fra Folkehelseoversiktsgruppa til Folkehelseforum for Gjøvikregionen, Gran og Lunner i 2025.

Det skal utarbeides et samlet oversiktsdokument (folkehelseoversikt) hvert fjerde år som skal ligge til grunn for det langsiktige systematiske folkehelsearbeidet i hver enkelt kommune. Rådgiver ved Miljørettet helsevern IKS samler inn og gjør den årlige oppdateringen av statistikkgrunlaget for folkehelseoversiktene i deltakerkommunene. Valg av fokusområder og videre arbeid med folkehelse foregår i den enkelte kommunen.

Gruppen arrangerer årlig, gratis fagdag i samarbeid med og med støtte fra Innlandet fylkeskommune. Den 02.10.2025 var tema «Innenfor i Innlandet». Dette var den åttende fagdagen i rekken og fagdagen anses som en del av kommunenes primærforebyggende arbeid.

4.4.3 Kurs og faglige nettverk

Miljørettet helsevern IKS deltar på nettverksmøter med kollegaer, bl.a. i Mjøsområdet. For å bli kjent og styrke det faglige fellesskapet innen miljørettet helsevern og samfunnsmedisin i Innlandet arrangerte vi med støtte fra Innlandet fylkeskommune, sammen med kollegaer rundt Mjøsa, en to dagers samling med faglig innhold og sosiale aktiviteter.

Samlingen foregikk på Skaslien Gjestegård i Grue med 34 deltakere som representerte over 30 kommuner i Innlandet.

Flere av rådgiverne som jobber innen fagfeltet arbeider alene i en eller flere kommuner, mens andre jobber i interkommunale samarbeid. Nettverk gir faglig støtte og erfaringsdeling i vanskelige saker, og bidrar til ensartet saksbehandling i ulike kommuner.

Det ble to innholdsrike dager med faglig påfyll innen beredskap, inneklime, legionella og badevann. Assisterende fylkeslege og representant fra Helsedirektoratet bidro med innlegg sammen med lokale rådgivere og kommuneoverleger.

To ansatte deltok på årskonferanse om miljørettet helsevern i regi av NEMFO i Harstad i juni, to ansatte deltok på prosesslederkurs dekket av Innlandet fylkeskommune, og to ansatte deltok på to dagers kurs i plan- og bygningsloven.

Ellers deltok en ansatt på folkehelsekonferansen i Kristiansand og tre ansatte på samling om folkehelse i regi av og dekket av Innlandet fylkeskommune i desember. Ansatte deltok også på egen fagdag «Innenfor i Innlandet» den 02.10.2025.

5.0 Informasjon til eierkommunene

5.1 Informasjon om virksomheten

Årsrapporten sendes kommunenes postmottak og deles med styret og representantskapet, samt legges ut på selskapets hjemmeside www.mrhv.no.

Kommuneoverlegen og Miljørettet helsevern IKS har en felles presentasjon for kommunestyrene i hver valgperiode, og det gjennomføres årlig eiermøte for deltakerkommunene.

Gjøvik 19.05.2026

Randi Haugen
Daglig leder